

Globalizace

Úvod do mezinárodních vztahů
2011

Historické epochy

Období před průmyslovou revolucí

- Lokální a regionální trhy.

„Pax Britanica“

- Imperiální dělba práce.
- Volný obchod a pohyb kapitálu.
- Geograficky omezeno.

Období světových válek

- Dezintegrace světové ekonomiky a protekcionismus.
- Konfliktní povaha mezinárodních ekonomických vztahů.

„Pax Americana“

- Kapitalistická ekonomická soustava.
- Hegemonie USA.
- Liberalizace obchodu, kapitálových toků a rychlý hospodářský růst.

Intenzivní interdependence

- Jednotná integrovaná světová ekonomika (integrace východního bloku).
- Volné kapitálové, investiční a obchodní toky.
- Nerovnoměrná konvergence.

Ideové uchopení fenoménu globalizace

Liberalismus

- **Všichni získávají** – i když rozdílně...
- Stačí se jen přestat bránit ekonomickým silám a **flexibilně se přizpůsobovat** požadavkům...
- Rychlé přizpůsobení se trendům světové ekonomiky je **základní požadavek úspěchu** (občané, firmy, státy).

Ekonomický nacionalismus

- Některé státy (skupiny) **vítězí** a jiné **prohrávají**...
- Snaha o **minimalizaci rizik** a **maximalizaci zisků** z hospodářské arény...
- Obecný recept na úspěch je **maximalizace** (strukturální) **moci**.

Marxismus

- Jde o **ideový konstrukt** kapitalistických zemí...
- Globální ekonomika **programově generuje vítěze** a poražené...
- Výsledná **distribuce bohatství** a chudoby se **nemění**...
- Je třeba **změnit systém**.

Trend nebo projekt?

Globalizace jako trend

- Dokončení procesu zahrnujícího inkorporaci **lokálních, regionálních a národních ekonomik do ekonomiky světové.**
- **Spontánní a logické prohlubování procesů specializace a dělby práce.**

Globalizace jako projekt

- **Konkrétní charakter** mezinárodního prostředí vyhovující zájmům **dominantních států** a jejich zájmovým skupinám.
- **Specifická etapa** vývoje mezinárodního prostředí mezi jeho odlišnými podobami odpovídajícímu **jinému rozložení moci** a zájmů mezi národní státy.

Statika a dynamika globalizace

Globalizace jako výsledek

- GE v níž **vládní politiky** produkují relativně **málo překážek...**
- **Technologie** a integrované trhy **umožňují** rozsáhlé mezinárodní transakce...
- **Jediný trh a jediná cena...**

Globalizace jako proces

- **Zrychlující se toky** zboží, služeb, lidí, kapitálu a technologií ke kterým dochází v jediné světové ekonomice...
- **Transformace národních ekonomik** a jejich přizpůsobování se logice GE...
- **Politické konsekvence** těchto procesů:
 - **Lokální důsledky** globálních aktivit;
 - **Dopad na příjmy** konkrétních skupin;
 - Poptávka po **veřejné** asistenci;
 - **Omezená účinnost** vládních **politik.**

Komponenty globalizace

Internacionalizace

- **Geografické šíření ekonomických aktivit přes hranice** (není nový fenomén- mezinárodní **dělb práce – národní základ** (jednotlivé státy jsou na sobě závislé - interdependence)..
- **Kvantitativní nárůst** objemu toků..

Transnacionalizace

- **Nadnárodní produkce** - vnitrofiremní trhy – proces odpoutání se od národního základu...

Integrace (trhů)

- **Funkční integrace** – integrace trhů, jednotná světová cena...
- Výsledek **deregulace a liberalizace**...

Regionální integrace = regionalizace

- Strukturování globálního světa..
- Progresivní trend – vyvažování?

Oblasti ekonomické globalizace

- **Kapitálové toky** (vysoce rozvinutá)
- **Informačních toky** (vysoce rozvinutá)
- **Obchodu** (rozvinutá)
- **Investiční toky** (rozvinutá)
- **Energetické zdroje** (omezená)
- **Trh práce** (velmi omezená)

Globální dělba práce

Specializace dle komparativních výhod (?)

Vyspělé průmyslové země (AIC)

- **Kapitálově** a kvalifikačně **náročné** zboží (léky, software, biotechnologie, telekomunikace, letectví, výzkum a vývoj)..

Nově industrializované země (NIC)

- **Dospělé** a relativně standardizované zboží kapitálově náročné (polovodiče, počítače, automobily, ocel) – ještě ne inovace..

Druhá vlna NIC

- Zboží **náročné** na **práci** (obuv, textil, montované produkty) – ještě ne kapitálově náročné zboží..

Ostatní rozvojové země (LDC)

- **Komodity** využívající přírodní zdroje (paliva, nerosty, zemědělské plodiny)..

Kritika aspektů globalizace

- Rozšiřuje **příjmovou nerovnost** (?)
- Umožňuje zneužívání a **vykořisťování** (?)
- Zhoršuje **životní prostředí** (?)
- Upřednostňuje **korporátní a komerční zájmy** (?)
- Zvyšuje pravděpodobnost nepředvídaných **změn a šoků**...
- Zvyšuje riziko kulturní a sociální **vykořeněnosti**...
- Zvyšuje **sociální a politické pnutí** v rámci států a napětí mezi státy...
- Zrychluje pohyb **informací** (ale neusnadňují jejich **interpretaci**)...
- Podporuje **uniformitu** namísto **různorodosti**...
- Globalizuje se **terorismus, kriminalita a zdravotní rizika, degradace životního prostředí**...